

Kommuninvånarnas synpunkter

Redovisning av dialoger som scannats av inför arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Skellefteås landsbygder

Sammanfattning

Sedan 2012 har Skellefteå kommun aktivt arbetat med att lyssna in vad Skellefteborna vill med Skellefteå kommun. Kommunen har varit ute på ett flertal dialogturnéer inom olika projekt, då det är viktigt att lyssna på vad invånarna själva tycker kan utvecklas i Skellefteå kommun.

Denna bilaga sammanfattar de dialoger som varit och de synpunkter och idéer som kommit in i olika forum. Vi har försökt skapa oss en övergripande bild om vad Skellefteborna vill. Bilagan redovisar inte alla förslag i sin helhet. Vi har försökt skapa en bild utifrån dessa och en röd tråd för framtagandet av planen.

Det dialoger som sammanfattats och ingår i bilagan är ”Prata landsbygd”, , ”Skellefteå 2030” samt inkomna medborgarförslag och förslag från ungdomsfullmäktige sedan 2011. Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Den sammanfattas i korthet. Ytterligare en dialog som scannats av i arbetet med landsbygdsplanen är ”Fritid on tour”, men synpunkterna var mer specifika, såsom önskemål om utveckling av exempelvis idrottsanläggningar och elljusspår inom tätorterna.

Att arbeta med invånarinflytande i planer är ett sätt att ta in kunskap och bra idéer. Dessutom är det viktigt för att skapa en välfungerande samverkan och bra dialog med allmänheten.

Så vad tycker invånarna då? Finns det några tydliga önskemål och förslag som kommit fram genom alla dessa dialoger?

Nedan listas några av Skelleftebornas mer återkommande synpunkter:

- Kollektivtrafiken är en fråga som är viktig för många av Skellefteå kommuns invånare, inte minst på landsbygderna. En fysisk åtgärd som efterfrågas i flera av dialogerna är bland annat möjliggörandet av pendlingsparkeringar.

SKELLEFTEÅ KOMMUNS LANDSBYGDER

Fördjupad översiktsplan

Bilaga: Kommuninvånarnas synpunkter.

Redovisning av dialoger som påverkat den fördjupade översiktsplanen för Skellefteå kommuns landsbygder

Dialoger: Prata landsbygd (2013-2015), Skellefteå 2030 (2014 och 2022), Inkomna medborgarförslag, Skellefteåförslag och förslag från ungdomsfullmäktige sedan 2011-2022. Ungdomarnas Skellefteå (2015)

Sammanställning och layout av bilaga: Rebecca Bohman

Arbetsgrupp: Moa Hedström, Simon Markusson, Lovisa Hällkvist.

Ledningsgrupp: Lars Hedqvist: planeringschef, Hans Andersson: förvaltningschef samhällsbyggnad, Harriet Wistemar: avdelningschef fysisk planering, Ingrid Thylin: förvaltningschef kultur och fritid, Anders Bergström: f.d förvaltningschef utbildning och arbetsmarknad

Styrgrupp: kommunstyrelsens arbetsutskott och övriga gruppledare i kommunstyrelsen

- Skellefteborna vill ha ett väl utbyggt mobil- och fibernät
- Under dialogerna har kommuninvånarna också pratat en del om infrastrukturen, samt möjligheterna att resa till och från kommunen. Många pratar om Norrbotniabanan som den enskilt största faktorn för tillväxt. Ett snabbt och väl utbyggt mobil- och fibernät anses högst nödvändigt för att landsbygden ska bli attraktiv på bostadsmarknaden, för turismnäringen och för att höja livsmiljön.
- I flera dialoger lyftes bostäder på landsbygden som en viktig fråga. Invånarna ser bristen på bostäder som hämmande för lokal tillväxt på landsbygden.
- Skellefteborna tycker att vi ska framhäva de goda livsmiljöer som finns i hela kommunen. Kommunen kan lyfta fram skillnaderna mellan staden och de mindre orterna, visa samspelet mellan dem samt hur de är beroende av varandra
- Skellefteborna efterfrågar kultur i hela kommunen Kopplat till jordbruket så har även det öppna odlingslandskapet tagits upp som något som riskerar att växa igen om inte de vilande åkermarkerna åter tas i bruk. Några pratade om att kommunen borde förbereda för att befolkningsstrukturen kommer att fortsätta förändras under kommande år.
- Skellefteborna vill att de befintliga skolorna ute i kommunen ska bevaras.
- Invånarna vill att den service som finns idag ska fortsätta leva och att det är viktigt med arbetstillfällen på landsbygden.
- Skellefteborna tror på turismen som framtidsbransch, och anser att den kan värdesätta högre, då den bidrar till att service bibehålls samt att det är ett positivt förinstegsjobb för unga

Innehåll

Skellefteå kommuns dialogarbete i planfrågor	4
Snabbkurs i dialog	4
Återkoppling	5
Sammanfattning.....	5
Avgränsning	6
Hur har synpunkterna från dialogerna använts fram till nu?	6
Vilka synpunkter finns med i landsbygdsplanen?.....	7
Prata landsbygd	8
Målsättningen med prata landsbygd	8
Studiecirklar som metod	8
Samtalen	9
Resultaten	9
Skellefteå 2030 (2014)	10
Hur berör dialogen för 2030 landsbygden?	10
Röster från deltagare vid framtidworkshops	10
Skellefteå 2030 (2022)	13
Medborgarförslag (2011-2015)	15
Medborgarförslag som vidarebefordrats till arbetsgruppen.....	15
Medborgarförslag som berör landsbygdsplanen	15
Platsspecifika medborgarförslag som inte kan lösas i landsbygdsplanen	16
Skellefteåförslag (2018-2023)	17
Ungdomarnas Skellefteå (2015)	18
Syfte och frågeställning	18
Kort sammanfattning av studien	18
Hur redovisas resultatet här?	18
Gymnasieungdomarnas synpunkter om landsbygden	18
Ungdomsfullmäktige (2022)	20
Sammanfattande analys	21
Tydligare inriktning av landsbygderna	21
Boende	21
Kommunikationer	23
Landsbygder för alla	23
Service	24
Samverkan	24
Sysselsättning	24
Besökande och rekreation	25

Skellefteå kommuns dialogarbete i planfrågor

Skellefteå kommun har det senaste årtiondet utvecklat sitt dialogarbete. I arbetet med landsbygdsplanen har en viktig del varit att scanna redan genomförda dialoger för att se vad invånarna själva tycker kan göras bättre och vad som kan utvecklas.

I detta kapitel presenteras de synpunkter och idéer som kommunen tagit del av genom projekten prata landsbygd, Skellefteå 2030 samt medborgarförslag och förslag från ungdomsfullmäktige sedan 2011. Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Den sammanfattas i korthet. Utöver dessa dialoger har kommunen läst igenom ytterligare dialogmaterial, men då de inte varit tillämpliga för landsbygden har dessa inte redovisats här.

Att planera ett samhälle är inte helt enkelt. Som planerare har man goda kunskaper och verktyg för att skapa ett långsiktigt hållbart och attraktivt samhälle. Skellefteå kommun tycker det är viktigt att invånarna får bidra med sina synpunkter och idéer i den långsiktiga planeringen. Det är viktigt att förvalta den kunskap om samhället och landsbygden av de som bor och verkar där har.

Att arbeta med invånarinflytande i planer är alltså ett sätt att ta in kunskap och bra idéer. Dessutom är det viktigt för att skapa en väl fungerande samverkan och bra dialog med allmänhet. Har man det kan man i större utsträckning undvika dubbelarbete och viktiga frågor hamnar förhoppningsvis inte mellan stolarna.

Invånardialog är också ett sätt att ge politiker en bredare bild av ett ärende innan de ska fatta beslut. Det bör förtydligas att de synpunkter som kommit fram i detta resultat inte visar vad alla kommunens invånare tycker utan bara vad de som medverkat i dialogerna tycker.

Snabbkurs i dialog – Hur fungerar det egentligen?

Det finns tydliga skillnader mellan dialog och andra former av samverkan, exempelvis information eller konsultation.

Information är en viktig del i invånardialog, men bara information ger ingen dialog. Invånardialog innebär en möjlighet att resonera kring olika frågeställningar, medan information handlar om att sprida kunskap om något som ofta inte är påverkningsbart. Det är viktigt att förtydliga detta för alla inblandade (beslutsfattare, tjänstepersoner och invånare).

Dialog och information är olika former av samverkan. Det är kommunen som bestämmer till vilken utsträckning det ska vara möjligt för andra att delta och påverka.

Information handlar om att sprida aktuell information om ett projekt, eller ett beslut, som inte är möjligt att påverka.

Konsultation ger deltagarna möjlighet att tycka till i en fråga innan kommunens politiker fattar beslut. Frågan är ofta väl avgränsad och syftet är ofta att samla in synpunkter för att bredda politikernas beslutsunderlag.

Dialog innebär ett utbyte av tankar och idéer mellan inblandade parter i ett utvecklingsarbete. Tillsammans förs ett resonemang kring olika handlingsalternativ.

Samarbete syftar på att två eller flera aktörer tillsammans driver, genomför och bidrar med resurser i någon form till en gemensam aktivitet eller verksamhet.

Medbestämmande innebär att invånare får möjlighet att vara med och bestämma i kommunala frågor, exempelvis namngivningen av Älvsbackabron.

De dialoger som redovisas i denna bilaga har i de flesta fall varit av konsulterande art.

Det är viktigt att välja rätt samverkansformer för aktuellt projekt. Det är politikerna som fattar beslut om hur samverkan ska användas och uppfyllas. En tydlig och konsekvent hållning i dessa frågor förtydligar arbetet med projekt av olika slag.

Skellefteå kommun har ett uttalat mål om att stärka dialogen i det övergripande arbete. Det innebär inte per automatik, att invånare får möjlighet att bestämma i enskilda frågor. Dialogen ger en möjlighet att resonera kring olika frågor, men det är politikerna som väljer hur de vill fatta beslut i den enskilda frågan.

För att genomföra en dialog kan flera olika former av metoder användas. Det kan till exempel ske genom ett öppet hus, fokusgrupp eller en idéverkstad. Beroende på när dialogen sätts in i processen passar olika metoder olika bra, vilket visar på vikten av att ha en bred och flexibel verktygslåda att använda sig av.

Återkoppling

Det är viktigt med återkoppling till dem som varit engagerade i dialogen. Det är viktigt att beskriva hur de idéer som kommit fram i diskussionen har använts i projektet under arbetets gång. En grundförutsättning för en bra dialog är en tydlig återkoppling till dem som engagerat sig i dialogen.

Avgränsning

Det är svårt att redovisa alla synpunkter, men i denna bilaga sammanfattas dialogerna. Det har kommit in många bra frågeställningar och tankar om landsbygderna och vi har försökt skapa oss en övergripande bild av vad Skellefteå kommuns invånare vill. Dialogerna för Prata landsbygd, Skellefteå 2030 och gymnasiedialogen har genomförts inom andra projekt. Under dessa dialoger lyftes många synpunkter för just landsbygdernas utveckling, därför har vi valt att lyfta fram dem för att få ett bättre underlag inför landsbygdens arbete.

Hur har synpunkterna från dialogerna använts fram till nu?

Prata landsbygd (2013-2015)

Mellan 2013 och 2015 genomfördes projektet Prata landsbygd. Det initierades av kommunen för att samla och sprida goda idéer för landsbygden, stötta engagemang, bygga nätverk och förmedla kontakter. Kommunen ville samtidigt öka den egna kunskapen om utmaningar och möjliga lösningar för landsbygden och skapa ett bra underlag inför kommande arbete med landsbygdensplanen. Av det material som kommunen samlade in från cirklarna framgår det tydligt att det är det lokala och småskaliga som dominerade samtalen.

Diskussionerna var i allmänhet lösningsorienterade i den meningen att konkreta förslag till åtgärder och insatser skrevs ned, både riktade till byarna själva, till kommunorganisationen samt till privata entreprenörer och bolag. I vissa fall har dessa åtgärder och insatser redan påbörjats och några även förverkligats som exempelvis annonseringen av attraktiva tomter i Skrämräsk.

Skellefteå 2030 år 2014 och 2022

Kommunstyrelsen beslutade hösten 2013 att ta fram en strategi för att nå målet om att bli 80 000 invånare fram till år 2030. Som en del i att samla underlag för att kunna utforma

strategin fattades beslut om att genomföra en invånardialog. Underlaget från invånardialogen ingår som del av de material som ligger till grund för utformningen av strategin. Strategin antogs i kommunfullmäktige i juni 2015 och många av de tankar och idéer som kom fram under dialogen, vidarebefordrades till berörda instanser runt om i kommunen. Några av de mer konkreta förslagen som framkom om Centrala stan har även redovisats och bearbetats i arbetet med FÖP Centrala stan. Ta del av utvecklingsstrategin i sin helhet på www.skelleftea2030.se.

Sedan den första utvecklingsstrategin togs fram för 7 år sedan har mycket hänt. Därför beslutade kommunfullmäktige våren 2021 att uppdatera utvecklingsstrategin för att tydliggöra kommunens inriktningar för att nå målet om att bli 90 000 invånare fram till år 2030. Som en del i att samla underlag för att kunna utforma strategin fattades beslut om att genomföra en invånardialog. Underlaget från invånardialogen ingår som del av de material som ligger till grund för utformningen för uppdateringen av strategin. Strategin antogs i kommunfullmäktige i juni 2022 och många av de tankar och idéer som kom fram under dialogen, vidarebefordrades till berörda instanser runt om i kommunen.

Ungdomarnas Skellefteå

- Hur får vi unga människor att stanna i Skellefteå kommun? (2015)

Denna undersökning är gjord med syftet att identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas utflyttning från Skellefteå kommun samt för att undersöka hur Skellefteå kan bli en mer attraktiv plats för ungdomar. Studien visar på kopplingar till Skellefteå kommuns utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030 för att belysa potentiella insatsområden. Eftersom studien är ny så har insatsområdena ännu inte utformats men delar av synpunkterna fanns med i arbetet med FÖP Centrala stan och några av dem togs med som förslag för framtida utveckling av stadsdelen.

Medborgarförslag och förslag från ungdomsfullmäktige, Skellefteåförslag 2012-2023

Alla som är folkbokförda i kommunen har rätt att lämna in

egna förslag till kommunen. Många av medborgarförslagen besvaras och behandlas direkt i den nämnd de berör. Några förslag berör dock pågående utredningar och vidarebefordras därför vidare till olika arbetsgrupper i kommunen. Svar till respektive förslagsställare levereras i enskilda skrivelser. Trots att förslagsställarna redan mottagit ett svar så gjordes en sammanställning av medborgarförslagen, inom arbetet med FÖP Centrala stan. Genom att lyfta in medborgarförslagen samt ungdomsfullmäktiges förslag ansåg man att underlaget blev ännu bättre inför kommande planarbete. Samma resonemang gäller med dialogerna på landsbygderna.

Ungdomsfullmäktige 2022

I samband med dialogen för Skellefteå 2030 genomfördes även en dialog med ungdomsfullmäktige år 2022 där eleverna fick frågan "Hur tycker du att Skellefteå kommun ska växa mot 2030?"

Vilka synpunkter finns med I landsbygdsplanen?

Det viktigaste i arbetet med **att scanna av dialogerna för landsbygdsplanen** har varit att konkretisera vad Skellefteå kommuns invånare tyckt och tycker, att hitta en röd tråd.

I dialogerna, medborgarförslagen och ungdomsstudien har det kommit fram en hel del material för kommunen att bearbeta. Det har gjorts inom olika forum och arbetsgrupper.

Vi har valt att lyfta fram de områden/synpunkter som varit mest återkommande. Utifrån den röda tråden har arbetsgruppen resonerat kring hur och om vi kan uppfylla kommuninvånarnas önskemål.

Alla enskilda synpunkter och idéer kan alltså inte tillgodoses, då landsbygdsplanen är av övergripande karaktär. Några återkommande synpunkter har dock lyfts upp på en mer övergripande nivå, för behandling i det sammanfattande kapitlet.

Det är viktigt att i planeringen lyfta fram de egenskaper som gör en kommun, ort eller stadsdel intressant, förstärka de och även se var det finns brister i den fysiska miljön. **Landsbygdsplanens** huvudsakliga syfte är att planera för mark och vatten men i den målas även scenarier upp för hur vi vill att samhället ska se ut i framtiden, till exempel genom "en levande landsbygd med ett blomstrande näringsliv". För landsbygdernas utveckling finns det ett gemensamt ansvar. Kommunen ska genom landsbygdsplanen se till att det finns en bra spelplan och inriktning för utveckling men hur den används är upp till invånarna och i många fall entreprenörerna själva. Tillsammans kan vi skapa en attraktiv kommun.

Idéer som får plats

Ja, hur vet man vilka idéer från invånare som legat till grund för landsbygdsplanarbetet?

I denna bilaga redovisas invånarnas synpunkter och idéer i korthet, utifrån respektive dialog. För att tydliggöra vilka synpunkter som Skellefteå kommun har beaktat inför och i planarbetet, finns det en orange markering till vänster om texten.

I slutet av dokumentet finns en sammanfattande analys där de orangemarkerade synpunkterna och idéerna redovisas tillsammans med ett kort ställningstagande inför kommande planarbete. Detta för att visa hur kommunen förhåller sig till invånarnas idéer och hur de får ta plats i det fortsatta arbetet. Om det är en synpunkt som ska beaktas i planarbetet eller som kanske redan påbörjats markeras det i det avslutande kapitlet med en turkos markering.

Prata landsbygd (2013-2015)

Skellefteå kommun ville 2013 initiera ett samtal med landsbygdsborna kring utvecklingen av den egna bygden. Grundidé och syfte med Prata Landsbygd var att aktivera och kanalisera drivet på landsbygden genom att bjuda in till dialog och idéutbyte för lokal utveckling.

Syftet var först och främst om att ge byagrupper hjälp och metoder att komma igång med samtal om sitt eget arbete och samla in nya idéer för lokal utveckling. Projektet var ett samarbete mellan Skellefteå kommun och Skellefteå byautvecklingsråd, tillsammans med studieförbunden.

Målsättningen med Prata landsbygd

Kommunen ville samla och sprida goda idéer för landsbygden, stötta engagemang, bygga nätverk och förmedla kontakter. Kommunen ville samtidigt öka den egna kunskapen om utmaningar och möjliga lösningar för landsbygden och skapa ett bra underlag inför kommande arbete med landsbygdsplanen.

Målsättningarna för prata landsbygd var:

- Ökat driv i landsbygdsutvecklingen
- Ökad dialog, delaktighet och förståelse kring landsbygdsfrågor
- Underlag för kommunala planer/strategier
- Förslag till nya servicelösningar
- Ökad aktivitet och samarbete
- Nya och stärkta nätverk
- Utbildning och kompetenshöjning
- Självständighet i utvecklingsarbetet
- Att ge idéerna plats

- Värdet för kommunen – stärkt framtidstro och framåtanda på landsbygden

Studiecirklar som metod

Våren 2013 genomförde kommunen ett tjugotal informationsträffar om landsbygdsutveckling i kommunen. Dessa följdes 2013/2014 upp av studiecirklar, som engagerade många studieförbund i kommunen. Under 2015 fick Skellefteå byautvecklingsråd uppdraget av Skellefteå kommun att driva projektet Prata landsbygd vidare i en andra etapp, med fler studiecirklar som genomfördes av Studieförbundet Vuxenskolan i samarbete med Skellefteå kommun.

Information om projektet och inbjudan publicerades på kommunens samt byautvecklingsrådets hemsidor, respektive Facebooksidor. Informationen gick även ut via e-post till samtliga av de cirka 85 byar som är medlemmar i Skellefteå byautvecklingsråd. Anslag spreds i kommunens nätverk för att sättas upp på anslagstavlor i byarna. Till studiecirkklarna bidrog kommunen med fakta om kommunen samt ett antal frågeställningar som kunde användas som underlagsmaterial. Hur man gick tillväga i arbetet kunde variera mellan grupperna, utifrån till exempel intresse/fokusområde, deltagare, mötesform etc.

Studiecirkklarna bestod av minst fyra träffar med minst tre studiedeltagare och minst tre studietimmar per träff. Cirkklarna delades upp i två faser, där den första hade fokus på utmaningarna på landsbygden och den andra på möjligheterna att skapa utveckling i framtiden.

När cirkklarna var klara skickade cirkelledarna in en sammanställning av samtalen. Kommunen återkopplade sedan med ett avslutande möte för varje cirkel. Sedan skickas även en skriftlig återkoppling.

En fördel med studiecirklar är att de kan skapa lokala möten på många olika platser. De erbjuder också en process som kan användas som underlagsmaterial.

Samtalen

Totalt genomfördes 17 studiecirklar i byarna. Det saknas siffror för deltagarna på 6 av dem men utifrån de registrerade mötesdeltagarna har 160 personer medverkat. Hökmark (?), Vebomark (9 st), Skråmträsk (20-tal st), Svarttjärn (?), Renbergsvattnet (?), Kvarnbyn (?), Kalvträsk (?), Risböle (7 st), Bygdsiljum (7 st), Ragvaldsträsk (8 st), Holmsvattnet (43 st), Finnfors (9 st), Jörn (15 st), Lund (8 st), Bodan (6 st), Mårtensboda (?), Renbergsvattnet (30 st).

De grupper som deltog under den andra etappen av projektet har varit utvecklingsgrupper i byarna, styrelser i byaföreningarna eller samlingar av intresserade bybor.

Åldern har varierat i ett spann mellan ca 25-75 år, med övervägande del över 45 år. Gruppen barn och ungdom har inte varit representerade på de första mötena.

Resultatet

Under studiecirkarna lyftes många intressanta frågor och även om de olika träffarna visade sig bli väldigt platsspecifika så finns det en gemensam kraft hos invånarna på landsbygden. Många av de åtgärder som togs upp handlade om att genom eget initiativ skapa möjligheter i byarna såsom att rusta upp med enkla medel, röja, skapa godare livsmiljöer för att göra byarna mer attraktiva för sig själva och besökare. Ämnen som dock var av mer generell karaktär och som återkom i många studiecirklar var; byggande på landsbygd - svårighet att få finansiering, strandskydd, byaskolorna, renovering av bygårdar, fibernätsutbyggnad, vägbelysning, skolbussar och lokaltrafik, tomma hus, utveckling för turism, tillgänglighet, vandringsleder m.m.

En del efterfrågar ”mer verkstad” och upplever att de redan har diskuterat många av dessa frågor tidigare. Det är viktiga frågor för byutvecklingsrådet, den kommunala organisationen och andra stödjande organisationer att ta till sig och jobba för att förbättra.

Boende

På det mer lokala planet handlade diskussionerna främst om bristen på bostäder, att det upplevs svårt att få bygglov i kommunen, att få nya bostäder byggs, att markägare sällan är villiga att sälja tomma tomter/hus samt att det finns en brist på seniorboenden utanför tätorten. Dessa faktorer är samtliga av sådan typ att de verkar hämmande för omsättningen av bostäder på landsbygden och begränsar därigenom möjligheterna för lokal tillväxt. Möjligheten till ombildning av fritidshus till åretruntboenden ses dock som en tillgång som potentiellt kan stimulera inflyttning.

Arbete

Ett annat framträdande tema är arbetsmarknaden på landsbygden där bland annat jordbruk, konkurrens och lönsamhet diskuterats samt betydelsen av att kunna erbjuda jobb till

bägge parter i ett hushåll för att stimulera inflyttning till de mindre orterna.

Service

Kommunen uppmuntras även till att stötta sin landsbygd genom att köpa in mer närproducerad mat till skolor, senioranläggningar och gruppboenden. En decentralisering efterfrågas också av vissa kommunala kontor och tjänster som då föreslås flyttas till serviceorterna vilket skulle kunna stimulera tillväxt på landsbygden, skapa fler arbetstillfällen utanför Skelleftefjällen samt utöka serviceutbudet på landsbygdens.

Ett snabbt och väl utbyggt mobil- och fibernät har även diskuterats flitigt vilket anses vara högst nödvändigt för att landsbygden ska kunna konkurrera både vad gäller bostad- och arbetsmarknaden men också när det kommer till landsbygdens möjligheter till att driva en lukrativ turismnäring och allmänt höja livsmiljön.

När serviceutbudet på landsbygden diskuterats så handlar det främst om att bibehålla den service som i nuläget redan finns på landsbygden men fler skolor, seniorboenden och återvinningscentraler efterfrågas dock.

Livsmiljö

Kopplat till jordbruket så har även det öppna odlingslandskapet tagits upp som en punkt som riskerar att växa igen om inte de vilande åkermarkerna åter tas i bruk.

Kommunikationer

Fler bussturer, ett utvidgat upptagningsområde för ringbussen samt olika samåkningslösningar har också diskuterats där det är tydligt att det finns ett stort intresse för att kunna förflytta sig kollektivt. Andra infrastruktureller frågor som vidrörts är rädslan för att gatubelysningen släcks, de problem som nedmonteringen av det fasta telefonnätet kan innebära samt vägsträckor i behov av upprustning.

Turism

Platsvarumärket Skellefteå har också diskuterats grundligt, att kommunen bör marknadsföra att det i denna kommun även finns en levande och vacker landsbygd som har många upplevelser att erbjuda. Många cirklar har även spånat i vad som lokalt kan göras för turismen i den egna byn och den stora målgruppen tycks då vara den inom kommunala turismen där idéer som jakt-turism, upprustning av utflyktsmål, skoterleder och skidspår diskuterats.

Ett aktivt föreningsliv och möjligheterna till att enkelt kunna hålla möten anses också vara av mycket stor vikt för en levande landsbygden. Att varje by behöver ett utrymme som är bokningsbar för olika typer av förenings- och kursverksamheter.

Skellefteå 2030 (2014)

Skellefteå 2030 är det största gemensamma framtidsarbete som genomförts i Skellefteå och över 900 personer deltog i de framtidsworkshoppar som ägde rum runt om i Skellefteå. I öppna och uppsökande möten diskuterades fokusområden och prioriteringar för framtiden. Strategin och mer info kring den kan läsas i sin helhet på www.skelleftea2030.se

Hur berör dialogen för 2030 landsbygden?

Mötena resulterade i en stor mängd kommentarer och synpunkter kring hur kommunen ska kunna utvecklas och växa för att nå de mål som satts upp. Många av de synpunkter som kommit in vid de olika träffarna runt om i kommunen har också handlat om specifika sakfrågor som berört redan existerande verksamheter, eller att de har varit mer platsspecifika. Att ta tillvara synpunkter från dialogen för 2030 i arbetet med landsbygdspanen är ett sätt att förvalta vad Skellefteborna tyckt lite mer i detalj. Det som föll utanför ramen för den övergripande utvecklingsstrategin lever fortfarande vidare i dokument som dessa.

De två fokusområden där samtalsledarna upplevde att allra mest synpunkter kom in var Levnadsmiljö & upplevelser och Grundläggande service som båda diskuterades flitigt under framtidsworkshoparna. Inom fokusområdena Kommunikation och Kompetens & sysselsättning lyftes också många intressanta utvecklingsmöjligheter fram, även om samtalsledarna rapporterade att de inte diskuterats i lika stor utsträckning som de två förstnämnda. Vi kommer inte att inte gå på de synpunkter som handlar om den privata sektorn här utan hänvisar till hemsidan om det är intressant att ta del av det materialet.

Kommentarer och synpunkter som berör landsbygderna redovisas i sin korthet här.

Röster från deltagare vid framtidsworkshops

Skellefteborna tycker att vi ska framhäva de goda livsmiljöer som finns i hela kommunen. Kommunen kan lyfta fram skillnaderna mellan staden och de mindre orterna, visa samspelet mellan dem samt hur de är beroende av varandra. Skellefteborna pratade om vikten av att lyfta fram olika orters karaktärer såsom pendlingsorter, orter med många arbetstillfällen inom specifik bransch osv. Detta för att visa på bredden, helheten och hur orterna samspelar och kan stärka varandra. ”Bygg en känsla av att vår kommun är på väg framåt, Gnosjöanda, lyftkranar, att vi tror på visionen, positiv attityd, stolthet och framtidstro. Vi måste nå ut med budskapet att Skellefteå 2030 inte bara är ”mer av allt”, utan prioriteringar och omställning av samhället.”

Under dialogen ville några att kommunen skulle vara tydligare i vilka prioriteringar som görs. En del menar att centralorten bör prioriteras först medan andra menar att den prioriteras för högt idag. Några menade att strategiarbetet Skellefteå 2030 behöver stärka både kortsiktiga och långsiktiga mål samt både små och stora förändringar för att nå målet om 80000 invånare. ”Kommunen måste våga lite mer.”

Skellefteborna vill att upplevelser och aktiviteter ska göras tillgängliga för hela kommunen. Dialogen visar att många vill bidra, och tillsammans skapa en bättre kommun. Invånarna sätter stor tilltro till kommunen men ser också det egna ansvaret för att utveckling ska kunna vara möjligt. Man pratar om att arbeta tillsammans i kluster, kanske främst inom besöksnäringen, om vikten av samordning av resurser, inom bland annat marknadsföring. Tillsammans kan Skellefteborna skapa besöksmål för invånare och turister. ”Stimulera engagemang bland yngre och deras möjlighet att påverka. Delaktighet, inflytande. Samarbeta över kommungränserna.”

Bland de mer radikala förslagen finns till exempel lägre skatt på vissa orter.

Service

Grundläggande för att både företag och människor ska växa och utvecklas är tillgången till service av olika slag, såväl privat som offentlig. Med privat grundläggande service menas till exempel tillgång till drivmedel, dagligvaror, telefoni, banktjänster, postservice, apotekstjänster med mera. Offentlig service som vård, omsorg, sjukvård, skola, förskola, arbetsförmedling och försäkringskassa spelar också stor roll i människors och organisationers vardag. Den här typen av service krävs idag av många för att en plats ska uppfattas som attraktiv att bo och verka i. Under dialogturnén diskuterade grundläggande service ganska mycket.

Några av de mest återkommande synpunkterna var;

- Att Skellefteborna vill att de befintliga skolorna ute i kommunen ska bevaras.
- En väl utbyggd barnomsorg är viktig för inflyttningen. Här lyfts bra geografisk spridning och närhet till på förskolorna som viktiga faktorer.
- Man vill se fler platser för äldreboende och seniorboende. Många vill ha större valmöjlighet.
- Det bör satsas på bredband i hela kommunen, det ska par attraktiva bostäder (privat?).

Andra synpunkter var;

- Rastplatser längs vägarna kan utvecklas (trafikverket)
- Pendlingsparkering önskas runt om i kommunen.
- Nätverksinfrastruktur. "Måste finnas för att inte skapa en känsla av obyggd."
- Unika servicelösningar: "Vi borde kunna tänka nytt vad gäller servicelösningar. Till exempel kan en by starta ett eget serviceföretag för snöskottning, barnservice, matkörning, hemtjänst med mera..."
- Att det är viktigt för företag och privatpersoner på landsbygden att kunna hämta/skicka paket inom rimligt avstånd.
- Det borde finnas stöd till dagligvaruhandel på landsbygden

Jobb

Fler etableringar efterfrågas för att skapa fler jobb och en bredare arbetsmarknad. Detta är viktigt inom hela kommunen och det gäller både privata och offentliga verksamheter. Många anser och betonar att bostadsbristen är ett reellt hinder för kompetensförsörjningen.

Branscher som pekas ut som viktiga för framtiden är främst turismen eftersom den bidrar till att service bibehålls samt att det är ett positivt för instegsjobb för unga.

Att bibehålla den service som finns idag i ytterområdena nämns som viktigt även på grund av de arbetstillfällen det tillför landsbygden.

När det gäller expansion av befintliga företag och att öka företagsamheten tycker Skellefteborna att kommunen kan uppmuntra till, och stödja nystart av företag. Kommunen bör arbeta för företagsutveckling och underlätta för företagande. Man lyfter bland annat önskemålen om att undanröja

hinder för investeringar i glesbygd, till exempel bullergränser. Inlandsinnovationen bör värnas.

Att tillhandahålla billiga tomma lokaler i uppstarts - och uppbyggnadsskedet för att de skall komma igång nämns samt bättre möjligheter till finansiering av företagande i serviceorter efterlyses.

Branscher som omnämns, främst från mötena i serviceorterna är att arbeta med att öka basnäringarnas attraktivitet. Naturresurser, träbranschen, jord och skogsbruk samt energi omnämns särskilt.

Kommunikationer

Människor reser allt mer, både i arbetet och på fritiden. Näringslivets behov av transporter ökar dessutom stadigt. Ett hållbart och väl utbyggt rese- och transportsystem är centralt för en attraktiv och väl fungerande kommun. Med kommunikationer menas infrastruktur som väg, järnväg, hamn, flyg, gång- och cykelbanor och tillgång till datatrafik, men även olika transportmedel som kollektivtrafik.

I diskussionerna kring kommunikationer höjs röster för att Norrbotniabanan måste byggas för näringslivets, pendlarnas och turismens skull. Det är enligt Skellefteborna en av de enskilt viktigaste frågorna för tillväxten. Säkra trafiklösningar lyfts fram.

Man pratar även om att Skellefteå stad behöver ett bra resecentrum och utökad kollektivtrafik i hela kommunen. Tåtare avgångar bättre anpassade till människors behov. Satsningar på busstrafiken efterfrågas samt att det ska vara billigare att åka kollektivt. Skellefteborna önskar fler turer till ytterområdena, även kvällar och helger. Det skulle underlätta för bosättning på landsbygden för unga och gamla.

Flyget lyfts upp som viktigt för kommunen. Man vill se bättre kommunikationer mellan flygplats och serviceorter, bättre förbindelser mellan orterna, fler och säkrare cykelvägar i hela kommunen.

Levnadsmiljö, upplevelser och besökande

Livsmiljö, boende och upplevelser får allt större betydelse i människors liv. Från att tidigare generationer främst sökt sig till platser där det finns arbete är det idag viktigt för många att hitta en bra livsmiljö, ett fint boende och ett varierat fritids- och kulturutbud.

Skellefteborna efterfrågar en bredd av upplevelser och aktiviteter med mer arrangemang och upplevelser. Aktiviteter efterfrågas både vinter och sommar och många pratar om att en bredd i fritidsutbud skapar ett attraktivt samhälle. Satsningar bör ske i ytterområdena och turismen kan värdesättas högre. Många ser också turismen som en av de större framtida näringarna för landsbygden. Genom en ökad turism hoppas man på att ett bättre underlag för att utveckling och bibehållen service uppstår. Föreningsliv skapar mötesplatser.

Ett par synpunkter som lyftes fram av enskilda under dialogen var:

- Bättre nyttjande av vattnet (älv, hav, holmar, kust)
- Tillgängliggörande av naturmiljön (skyltning/belysning)

- Nyttja naturen bättre (skogen, bergen, älven, skärgården)
- Några vill se mer färg och bättre underhåll på fastigheter. Det lyfts som viktigt för intrycket av en plats.

Några vill också utveckla och återuppta Folkets hus och badhusen. Skellefteborna tycker att det ska finnas plats för kultur i hela kommunen, även utanför Skellefteå stad. "Kultur tilltalar unga. Scen. Teater. Bibliotek. Lyft fram alternativ och satsa mer på kultur och fritid."

Boende

Skellefteå kommun har bostadsbrist och under dialogen kom det bland annat fram att kommunen bör tänka nytt och hitta enklare mer flexibla och billigare sätt att bygga. Det finns en förståelse för om att vissa platser växer mer och andra platser växer mindre, men att kommuninvånarna ändå vill se landsbygdsutveckling.

Billiga lägenheter till yngre och äldre efterfrågas. Det finns många olika attraktiva miljöer i kommunen och skellefteborna vill att vi ska kunna bygga mer vid kust och älv. Nya typer av boenden efterfrågas, till exempel mera livsstilsbaserade boenden för äldre. Förutsättningar för att bygga bostäder åt unga i serviceorterna bör arbetas med mer. Detta för att ge dem chans till boende och att etablering.

Man vill se fler bostäder i centrala Skellefteå men även i serviceorterna, genom byggande av lägenheter och framtagande av tomter. Man pratar om att kommunens vackra natur lockar människor till bosättning, och kanske främst i strandnära lägen.

En annan återkommande fråga var bland annat bygglovsprocessen och upplevda svårigheter med denna.

Sociala aspekter

I Skellefteå finns bra fritidsmöjligheter och möjlighet till en livsstil som skiljer sig i viss mån mot den i en storstad. Vi har en småskalighet med närhet till det mesta. Skellefteå erbjuder ett lugnare tempo och här är andra värden än storstadens viktigare. Det är nära till vatten och rekreation. Människor har råd och potentiellt även mera tid att uppleva mer här än i större städer. Vi har goda möjligheter förverkliga olika typer av livsstilar. Skellefteå är bra för familjelivet och det är tydligt att många vill att vi ska satsa på ungdomarna.

Skellefteå har ett brett och starkt föreningsliv och det är centralt för ett levande attraktivt samhälle. Föreningslivet är mer än idrott. Bredd i kulturen med fler arenor för kultur och eget skapande. Skellefteå kan bli bättre på att lyfta fram kulturens värde. Kulturen tilltalar unga.

Många pratade om trygghet och kommunen upplevs trygg på många platser. Stark gemenskap på vissa platser lyfts fram som en trygghetsfaktor. Efterfrågan på mer polis närvaro på vissa platser i kommunen. "Förbered för att befolkningsstrukturen kommer att fortsätta förändras under kommande år."

Förhållande mellan stad och land lyfts fram som en attitydfråga. Man menar att vi måste se samspelet mellan och hur stad och land är beroende av varandra. Några efterfrågar tydligare prioriteringar där en del menar att centralorten bör prioriteras först och andra menar att den prioriteras för högt idag.

Klimat och miljö

Man vill se en kravcertifiering av Skellefteå kommun där alternativa energikällor används.

Integration

Många av Skellefteborna vill se fler och utvecklade mötesplatser runt om i kommunen. Några vill underlätta för möten mellan unga och gamla, möten som skapar en bättre integration. Man pratar mycket om ungdomar, sport och föreningsliv och hur det är en bra arena för integration. De är viktiga för kommunen och samverkan mellan föreningar.

En synpunkt är att Sfi borde bedrivas ute i serviceorterna där många bor, samt att migrationsverket bör ha besökskontor på plats.

Jämställdhet

Mer fritidsmöjligheter för tjejer (idrott, aktivitet, mötesplats osv)

"Använd ett bättre genusperspektiv i allt – snöröjningen till exempel."

Samverkan

Det finns stor potential att utveckla turismen på många platser i kommunen. Man pratar om att skapa en utveckling och en paketering av upplevelser genom god samordning såsom gemensam marknadsföring. Vi måste våga visa upp oss. Profiler oss.

Skellefteborna vill se en utveckling av samverkan mellan olika sektorer, olika platser och aktörer inom samma sektor som föreningslivet eller inom offentliga sektorn. Man efterfrågar en förenkling av myndighetsutövningen och tydlig återkoppling från offentliga verksamheter.

Några vill se ett servicekontor på varje serviceort som kan bistå med kontaktvägar till myndigheter, inklusive viss vägledning i regelverket.

Några tycker att man bör involvera fler invånare i byarna för det lokala utvecklingsarbetet. Det finns många som vill bidra och mentaliteten "andra fixar" är mindre i små byar.

Det pratades en del om att entreprenörer borde samarbeta mer på landsbygden. Stötta föreningslivet. Samverkan mellan generationer. Skellefteborna vill att klagöra/hantera ansvarsfördelning, vem gör vad.

Skellefteå 2030 (2022)

I samband med revideringen av utvecklingsstrategin Skellefteå 2030 genomfördes en ny dialog som i huvudsak var digital. Den digitala enkäten hade fokus på vad kommunens invånare tycker är mest prioriterat när kommunen växer. Som komplement till den digitala enkäten hölls även riktade dialoger med olika grupper så som studenter på SFI, ungdomsfullmäktige etc. Förslaget skickades även ut på en remissrunda där invånare, föreningar, myndigheter och andra berörda hade möjlighet att tycka till. Drygt 1500 personer deltog i dialogen. I denna sammanställning har synpunkter om landsbygderna lyfts fram.

Strategin och mer info kring den kan läsas i sin helhet på www.skelleftea2030.se.

Service

Tillgången till service på landsbygderna är en återkommande synpunkt. Det är viktigt för att en plats ska kunna växa. Synpunkterna var:

- Kommunen ska ta ansvar för sådant som behövs och ska ordnas i byarna/ på landsbygden med.
- Bättre avloppsrening till sjöar, bevarande av sjöar och kommunalt avlopp och dricksvatten till byar.
- Verkliga satsningar inom skolan. Arbetsförhållanden, resurser, fler skolor och förskolor i byar).
- Utveckla landsbygdens skolor i stället för att bygga nya.
- Mer serviceutbud i byar så som livsmedelsbutiker.
- Tydliggörande om var det ska göras satsningar och var ska det skäras ner på samhällsservice.
- Gällande vård och omsorg finns oro för äldreomsorgen, kvaliteten på vården och den ökande belastningen.

Jobb

De synpunkter som har inkommit rör ökad möjlighet för företagsetableringar på landsbygderna, tillgång till jobb och sommarjobb för alla. Fler typer av jobb efterfrågas samt fler tjänstepersoner även utanför staden Skellefteå.

Kommunikationer

I dialogen lyftes det att kollektivtrafiken är viktig för att knyta samman hela kommunen oavsett var man bor. Det bidrar till att hela kommunen ska kunna leva och landsbygdernas fortsatta utveckling. Det underlättar även för människor att kunna ta del av stadens utbud oavsett ålder, socioekonomisk bakgrund eller fysisk förutsättning. Det efterfrågas en logisk plan för utveckling av en hållbar, tillgänglig och kostnadseffektiv lokal- och regionaltrafik för buss, färdtjänst och tåg. Fler avgångar i omlandet önskas för att lättare kunna pendla till jobb och skola. Bättre bussförbindelser mellan byar efterfrågas. Bättre app för bussåkare där du kan skriva in start och slutdestination och sen få förslag på bussar och tider, även på engelska. För att öka möjligheterna för äldres resande inkom ett förslag om att erbjuda lägre priser dagtid.

Tågtrafiken var en högt prioriterad fråga inom transportområdet för både resor och gods. En stor punkt var Norrbotten-banan och de möjligheter det kan medföra med ökad närhet till andra orter. Det fanns även önskemål om att det ska finnas passagerartåg där det finns järnväg. Synpunkt om ökad användning av järnvägsstationen i Jörn inkom också.

Tåg och kollektivtrafik ses som en möjlighet för mer miljövänligt resande. Flygtrafik ansågs viktigt för näringsliv och företagsetableringar. Vagnäten anses bristande och i behov av underhåll. Vidare belystes vikten av god tillgång till bredband. Det vill man ska bevaras och utvecklas vidare.

Levnadsmiljö, upplevelser och besökande

Vi ska inte bara bo och jobba i Skellefteå kommun. Här ska det finnas möjlighet till en fantastisk fritid för alla. Besökare ska kunna ta del av en mängd olika upplevelser och dessa

finns inte minst på landsbygderna. När fler flyttar in lyfter invånarna att de är viktigt med ett utökat utbud av fritidsaktiviteter, kultur och rekreativitet. Ta vara på platsens möjligheter och förutsättningar. Synpunkter om vikten av att bevara natur och grönområden har kommit in samt att det behövs fler grönområden runt om i kommunen. De kreativa näringarna och kulturlivets roll i att stärka platsens attraktivitet och den lokala identitetskänslan skulle kunna öka ännu mer.

Boende

Tillgången till bostäder och samhällsservice anses vara viktigt för tillväxten i hela kommunen. Bygg mer på landsbygderna, möjliggör för utveckling på landsbygderna och levande landsbygder. Det finns önskemål om att inte förtäta i centrum utan i stället ska det byggas i byarna.

Synpunkter som inkommit rör möjligheten till fler boendeformer för alla generationer. Vidare finns resonemang gällande förtätning eller inte samt boende för unga. Vikten av en god arkitektur togs upp och önskemålen om att bevara byggnader och känslan av Skellefteå kommun. Det finns synpunkter om att lånevillkoren måste bli bättre för att bygga nytt på landsbygderna. De äldre behöver någonstans att flytta för att kunna sälja sina hus. Man vill gärna bo kvar i bygden, inte flytta till serviceort.

Social hållbarhet

I en växande kommun lyfter invånarna att det behövs ett stort fokus på frågor rörande identitet, inkludering, trygghet och delaktighet i samhället. För att uppnå detta blir de kulturella näringarna viktiga. Vidare behöver segregation motverkas, ökad jämlikhet, fler mötesplatser behöver skapas och en stärkt lokal sammanhållning är viktig. Tryggheten är viktig och ska värnas även om vi blir fler. De nationella minoriteternas plats i den framtida utvecklingen behöver inkluderas. Minoriteter ska också kunna få chansen att vara delaktiga och uttrycka sig på ett naturligt sätt. En god och jämlik hälsa var man än bor i kommunen.

I byarna behövs medborgardialoger, för att belysa de specifika behov som ytterområdena har, t ex. väl fungerande samhällsservice och transporter. Skellefteå kommun är geografiskt vidsträckt, och alla vill inte bo och leva i stadskärnan.

Invånare anser att alla medborgare ska erbjudas att "leva ett gott liv hela livet" i tillit och trygghet. Det innebär att hänsyn måste tas till alla åldersgruppers olikheter och behov i samhällsutvecklingen. Brottsbekämpning och beredskapsfrågor tas upp som områden som kan behöva stärkas upp under Skellefteås tillväxt för att verka för trygghet.

Medborgarförslag (2010-2017)

Alla som är folkbokförda i kommunen har rätt att lämna in egna förslag till kommunen. Ett medborgarförslag kan gälla allt som handlar om kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för, till exempel planering. Majoriteten av förslagen som kommer in berör Skellefteå centralort, eller mer generella frågor som inte kan besvaras i en fysisk plan. Flera förslag som berör landsbygden har kommit in till kommunen.

Nedan gör vi en sammanfattning av de medborgarförslag som kommit in och behandlats sedan 2010. I denna sammanfattning redovisas de inkomna förslag som berör landsbygd, serviceorter och kommunen i helhet. Alla förslag är inte helt lämpade att arbeta med i landsbygdsplanen, på grund av lokalisering, detaljeringsgrad eller att de helt enkelt ligger utanför ansvarsområdet för en fysisk plan. Vi har tittat på allt material och plockat ut de förslag som är mer lämpade för ett översiktsplaneringsforum.

Här sammanfattas och redovisas också förslag från ungdomsfullmäktige som mottagits av kommunstyrelsen.

Många av medborgarförslagen besvaras och behandlas direkt i den nämnd de berör. Några förslag berör dock pågående utredningar och vidarebefordras därför vidare till olika arbetsgrupper i kommunen. Svar till respektive förslagsställare har levererats i enskilda skrivelser.

Sedan år 2010 har kommunen tagit emot 756 medborgarförslag totalt. 73 stycken har berört områden utanför Skellefte-dalen vilket utgör ca 10 % av alla synpunkter.

- År 2010 - 22 totalt, 2 utanför Skellefte-dalen (9 %)
- År 2011 – 53 totalt, 6 utanför Skellefte-dalen (11 %)
- År 2012 – 55 totalt, 12 utanför Skellefte-dalen (21 %)
- År 2013 – 99 totalt, 8 utanför Skellefte-dalen (8 %)
- År 2014 – 207 totalt, 20 utanför Skellefte-dalen (9 %)
- År 2015 - 151 totalt, 16 utanför Skellefte-dalen (11 %)
- År 2016 - 122 totalt, 18 utanför Skellefte-dalen (15 %)
- År 2017 - 47 (jan-maj), 9 utanför Skellefte-dalen (19 %)

Medborgarförslag som vidarebefordrats till arbetsgruppen

Projektgruppen för landsbygdsplanen har inte mottagit några förslag för bemötande, men 1 förslag har delgetts arbetsgruppen som information. Det redovisas nedan

Landsbygdens fortlevnad (9/12)

Grundläggande antagande i medborgarförslaget är att Skellefteå kommun behöver en levande landsbygd för att kommunen ska må bra, vara attraktiv, öka antalet invånare, skapa arbetstillfällen och ge medborgare den service som krävs för att folk ska trivas och vilja bo kvar, och i förlängningen att landsbygden ska fortleva och urbaniseringen stoppas. Detta föreslås ske genom att:

- Fördela medlen så att även boende på landsbygden/byar kan trivas och vilja bo kvar.
- Medverka till att företag, affärer, post, skolor mm har möjlighet att etablera sig inom kommunens alla områden.
- Inte släcka alla lysen på vägarna
- Se till underhåll och skötsel av vägar på landsbygden

Kommunstyrelsens beslut: Kommunen tillsätter ingen egen utredning för att besvara medborgarförslaget men kommunens roll i landsbygdens utveckling utreds i samband med att en fördjupad översiktsplan för landsbygden tas fram.

Medborgarförslag som berör landsbygdsplanen

Nedan listas de medborgarförslag som inkommit mellan 2011-2017. De kategoriseras under temarubriker och redovisas i fallande ordning. Om du vill läsa förslagen i sin helhet finns de i kommunens arkiv.

Boende (2)

- Öka bostadsbyggandet i ytterområden (109/14)
- Bygg ett nytt bostadsområde i Kåge hamn (126/15) Delvis uppnått genom LIS

Besökande och Livsmiljö (1)

- Gör Skellefteås havsstränder tillgängliga (25/12) Ingen åtgärd med hänvisning till skärgårdsstrategi.

Service (3)

- Kommunal skattereduktion proportionellt mot avståndet till stadskärnan (29/12) Avslag
- Satsning på lantortskolor för att få fler att flytta till kommunen (58/15) Vidarebefordrats till grundskolenämnden.

Klimat och miljö(4)

- Kommunen ska i översiktsplanen markera att vargen inte är ett välkommet djur (4/13) Avslag
- Se över översiktsplanen till en klimatanpassad plan som klarar av målen som ställdes i Parisavtalen (37/16) Avslag - kontinuerligt arbete pågår.

Kommunikationer (31)

- Pendlarparkering vid väg E4 i Bureå (29/11) Genomfört?
- Installera motorvärmastolpar vid Byske busstation (59/13) Delvis godkänd
- Gång och cykelbana längs väg 95 Varuträsk-Åliden (61/13) Noterat som önskemål
- Parkering för pendlare vid busstationen i Burträsk (200/14) Bifalls
- Bygg en samåkningsparkering längs väg 95 för att underlätta samåkning (120/15). Avslag.

Redan besvarade medborgarförslag från ungdomsfullmäktige

Sedan 2013 har det inkommit 67 förslag till kommunstyrelsen från ungdomsfullmäktige. Vi har bedömt att endast 5 av dem har koppling till landsbygdsplanen, vilket utgör ca 3 % av alla synpunkter. Nedan sammanfattas en lista på fler medborgarförslag som kommer från ungdomsfullmäktige. Några har redan besvarats.

Generellt sett vill många ungdomar lyfta behovet av billigare bostäder för studenter och ungdomar, då främst i Skellefteå stad. Några av förslagen har skrivits under av fler än en person, vilket syns i listan nedan. Ungdomarna ser liksom den äldre generationen ett behov av bättre kommunikationer mellan staden, serviceorter och landsbygd. Busstationen och resecentrum är föremål för några förslag som är kopplade till resandet, men dock i Skellefteå centralort.

Bostäder (1)

- **Sammanfattning av Bostäder (2015-000251)** 10 skrivelser, 1 berörde ytterområdena. Förslagsställaren vill se bättre lägenheter i ytterområdena och högre hus i centrum. Detta för att mer folk ska rymmas och fler ska flytta till ytterområdena.

Kommunikationer (4)

- Norrbotniabanan (2014-000141) 12 ungdomar
- **Flyg och tågkommunikation (2015-000252)** I flera förslag från ungdomsfullmäktige handlar det om att förbättra resemöjligheterna till och från Skellefteå, bättre flygtrafik till fler destinationer som skulle öka resandet samt att Norrbotniabanan byggs för att fler ska kunna resa med tåg. **Kommunstyrelsens beslut:** Sammanfattningsvis är ökad flygtrafik och satsning ny järnväg viktiga

områden som Skellefteå kommun fortlopande arbetar med på olika sätt.

- **Bussförbindelser/busstider (2017-000202)** I förslag som lämnats till ungdomsfullmäktige föreslås andra busstider för skolresor än de nuvarande, tätare busstrafik till olika destinationer, tvärbusstrafik mellan förorter, nattrafik, mm.
- **Bussförbindelser utanför centralorten (2017-000203)** Fler och tätare kommunikationer mellan olika orter och centrum, eller mellan dessa orter, såväl under skoltider som under helger och sena kvällar och nätter. **Kommunstyrelsens beslut:** Kommunen ska påbörja en större satsning inom kort där kommunen ska bli en tydligare beställare av busstrafik för t ex transporter till och från skolan och även mera generellt. I samband med detta kommer linjer och tidtabeller att gås igenom noggrant och många ändringar kommer troligen att ske i diskussioner mellan kommunen och Skelleftebuss. Förslaget lämnas över till Skelleftebuss AB samt kommunledningskontoret för kännedom och eventuell åtgärd.

Platsspecifika medborgarförslag som inte kan lösas i landsbygdsplanen

Nedan sammanfattas en lista på de medborgarförslag som inkommit till kommunen och redan besvarats. Vi vill visa vilka frågor som varit viktiga för Skellefteborna på landsbygderna. Detta för att ge en mer övergripande bild av vilken typ av frågor som kommer in som medborgarförslag och som berör hela den geografiska ytan, utanför stadens gränser.

Det är tydligt att många av invånarnas förslag på landsbygden handlar om direkta åtgärder som är mer platsspecifika. Dessa är i mångt och mycket trafikrelaterade frågor. Återkommande förslag är att invånarna vill att kommunen ska anlägga hundrastgårdar, göra trafiksäkerhetsåtgärder av olika slag, belysning, utveckling av olika fritidsanläggningar, röjning av sly, behålla skolor på landsbygden, skapa pendlarparkeringar osv.

- Belysning och skyltning (11)
- Underhåll och byggande av sportanläggningar (8)
- Vägar, underhåll och nybygge (5)
- Förslag på sänkta hastigheter (5)
- Reducerat pris på bussbiljetter (5)
- Röjning av sly och upprustning av områden (4)
- Jobb på landsbygden (3)
- Fler bussturer/linjer (3)
- Badplatser (3)
- Hundlatriner/rastgårdar (3)
- Landsbygdsskolor (4)
- Plogning (2)
- Sociala aspekter (1)
- Integration (1)
- Ställplatser för husbilar (1)
- Utredning (3)
- Avfall (3)
- Gång- och cykel (2)
- Parkbänkar, parker (2)
- Profilerings/Marknadsföring (1)

Skellefteåförslag (2018-2023)

Från och med år 2018 byttes namnet på medborgarförslag till Skellefteåförslag, men har samma innebörd. Här nedan görs en sammanfattning av de inkomna förslagen som berör landsbygderna i kommunen under aktuell period.

Sedan år 2018 har kommunen tagit emot ca 1200 Skellefteåförslag. 150 st har berört landsbygderna vilket utgör ca 12 % av de inkomna förslagen. Alla inkomna förslag berör inte fysisk planering och tas därmed inte upp i denna bilaga.

- 2018 - 16 totalt (från november), 1 utanför Skelleftedalen
- 2019 - 184 totalt, 21 utanför Skelleftedalen
- 2020 - 254 totalt, 48 utanför Skelleftedalen
- 2021 - 331 totalt, 45 utanför Skelleftedalen
- 2022 - 268 totalt, 19 utanför Skelleftedalen
- 2023 - 133 totalt (januari-juni, 16 utanför Skelleftedalen)

Det är tydligt att många av invånarnas förslag på landsbygden handlar om direkta åtgärder som är mer platspecifika. Dessa är övervägande trafikrelaterade frågor. Cykelvägar är något som efterfrågas i flera delar av kommunen för att öka trafiksäkerheten längs med större trafikerade vägar. Gatubelysningen önskas vara tänd under fler timmar på dygnet och sänkta hastigheter efterfrågas på flertalet vägar. En invånare har förslag på förbättrade driftsmetoder på enskilda vägar. Bättre busstäthet och tider, möjlighet att åka skolbuss, trygga busshållplatser är återkommande förslag från kommunens invånare.

Invånare föreslår att villatomter bör skapas i Sandfors och radhus i Ostvik.

För att förbättra möjligheten att bo på landsbygderna anses bättre öppettider på de kommunala allmänna anläggningarna så som bibliotek och återvinningscentraler vara av vikt. Förskolor på mindre orter och tillgången till kommunalt vatten och avlopp efterfrågas också.

Genom att bland annat skapa samlingsplatser i byarna och utveckla fritidsanläggningar tycker invånarna att attraktivite-

ten till landsbygderna ökar.

Ungdomarnas Skellefteå (2015)

Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Syftet var att identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas utflyttning från Skellefteå kommun och att undersöka hur ungdomarna tycker att Skellefteå kan bli en mer attraktiv plats för dem. Unga viljor och krafter behövs för att skapa framtidstro och en fortsatt utveckling av kommunen. En djupare förståelse för ungdomarnas vilja att flytta skapar större möjligheter att planera Skellefteå med ungdomarnas perspektiv i åtanke.

Det är viktigt att veta att ungdomarna i studien bodde eller hade bott i Skellefteå stad samt tätorter runt om i kommunen. 37 % av de tillfrågade bodde i Boliden, Bureå, Burträsk, Byske, Ersmark, Jörn, Kåge, Lövånger och Medle. Det är resultatet av deras synpunkter som redovisas här, men de ger inte en helt tillförlitlig bild över vad ungdomarna på landsbygden tycker, eftersom de tillfrågade bor eller har bott i tätorter runt om i kommunen. Vi har trots detta valt att redovisa materialet ändå.

Syfte och frågeställning

Studiens syfte har varit att undersöka hur Skellefteå kommun kan bli en mer attraktiv plats för ungdomar samt identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas vilja att flytta härifrån. Utifrån tre frågeställningar tog man fram ett enkätunderlag för att kunna genomföra telefonintervjuer med ungdomarna:

1. Vilka är de främsta drivkrafterna bakom ungdomars utflyttning från Skellefteå?
2. Vad behöver Skellefteå göra/utveckla för att få unga människor att vilja bo här?
3. Vad anser kommunens ungdomar vara Skellefteås styrkor, vilka behöver bevaras och/eller utvecklas?

Ungdomarna som intervjuats befinner sig som tidigare nämnts i åldersspannet 17-20 år och bor eller har bott i kommunen. Förhoppningen med studien var att kunna identifiera ungdomarnas viljor och önsningar samt besvara ovan nämnda frågor för att få en tydligare bild av ungdomarnas ambitioner, drivkrafter och förväntningar på Skellefteå

kommun.

I studien försökte man även att koppla svaren till kommunens utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030 - för att skapa en länk till kommunens framtida utvecklingsarbete samt identifiera potentiella insatsområden.

Kort sammanfattning av studien

Många av frågorna i studien berörde Skellefteå stad men några frågor ställdes utifrån ett mer övergripande kommunalt perspektiv.

Resultatet visar att det ungdomarna saknar i Skellefteå kommun främst är möjligheter till vidareutbildning, bostäder, aktiviteter och arbetstillfällen. Trots brister inom dessa sektorer tycks många ungdomar anse att Skellefteå är en bra och trygg kommun att växa upp i och många av utflytarna kan tänka sig att återvända i framtiden. Majoriteten av ungdomarna som väljer att flytta från kommunen gör det av studiesyfte.

Hur redovisas resultatet här?

I studien resoneras en hel del kring varför ungdomarna svarat som det gjort medan vi här visar vad de svarat. Eftersom studien finns dokumenterad i en rapport så kan man läsa vad ungdomarna sagt i helhet där. Här redovisas mer övergripande kommunala frågor.

Några av de frågor som ungdomarna lyfter som allra viktigast (vidareutbildning, arbetstillfällen) är dessutom svåra att lösa i en fysisk plan som berör landsbygderna.

Gymnasieungdomarnas synpunkter om landsbygden

Kollektivtrafik

Denna studie visar att 44 % av ungdomarna i ytterområdena tycker att kollektivtrafiken fungerar bra i kommunen medan 32 % tycker att den fungerar dåligt. Resterande 16 % har ingen uppfattning om huruvida kollektivtrafiken är bra eller ej. Vid granskning av män och kvinnors föreställning om kol-

lektivtrafiken visar statistiken inga uppenbara skillnader.

Vid granskning av skillnaderna mellan ungdomarnas föreställningar till kollektivtrafiken baserat på vilket år de är födda går det att urskilja ett mönster. Nöjdast är de 17-åriga ungdomarna. Graden av hur nöjda ungdomarna är avtar vid stigande ålder, då man kan anta att behovet av kollektivtrafiken ökar.

Några kommentarer från ungdomarna gällande kollektivtrafiken redovisas nedan:

- Tätare turer i centrum och landsbygden samt mer kvälls- och helgturer
- Mer information om de förbättringar som gjorts i kollektivtrafiken
- Billigare ungdoms/studentpriser - göra det förmånligt att åka buss och betona miljövinsten
- Reseapplikation
- "Live-tider" som visar hur länge det är kvar tills bussen kommer
- Tydligare och bättre utmärkta busshållplatser
- Skapa mer tilltalande busshållplatser med busskurar och bänkar
- Återuppliva tågbanan mellan Bastuträsk-Rönnskär igen för att underlätta pendling mellan orter
- Betalningssystem - underlätta för alla former av betalningsmöjligheter: sms-biljett, kontant, kort

Aktiviteter

Resultatet av studien visar att de ungdomar som är mest nöjda med utbudet av aktiviteter är 17-åriga män som bor i ytterområdena. Männerna är mer nöjda med utbudet av aktiviteter än vad kvinnorna i kommunen är. Denna trend gäller i samtliga åldersgrupper (17-20). Unga människor från kommunens ytterområden tycks generellt vara mer tillfredsställda med aktivitetsutbudet än stadsungdomarna. Varför det ser ut så går att spekulera kring, ett svar som återkom ett antal gånger under telefonintervjuerna med ungdomarna från ytterområdena var att med lite kreativitet så finns det alltid aktiviteter.

Den generella uppfattningen tycks dock vara att utbudet av aktiviteter för ungdomar inte är tillräckligt samt att många ungdomar, främst kvinnorna, inte är medvetna om vilka aktiviteter som finns att tillgå. Många av respondenterna känner en avsaknad av aktiviteter och mötesplatser som inriktar sig mer specifikt på just ungdomar och studentlivet och många av synpunkterna kring detta berör Skellefteå tätort. Nedan listas de önskemål och idéer som kan beröra utvecklingen av landsbygden:

- Marknadsföra de aktiviteter som finns - året runt. Exempelvis via aktivitetslogg där ungdomar med olika intressen får skriva om aktuella evenemang/händelser/aktiviteter/annat
- Sprida information om vilka aktiviteter som finns
- Utöka busslinjerna till Skellefteå Kraft Arena och till Vitberget
- Informera om vilka mötesplatser som finns - Skriv på Skellefteå kommuns hemsida

- Fler grillplatser
- Större möjligheter till utomhusidrotter under kvällstid, exempelvis discgolf
- Sätt upp en brevlåda eller "aktivitetsbox" på olika platser i kommunen där ungdomar får lägga i förslag på vad Skellefteå skulle kunna utveckla för fler aktiviteter. Kan med fördel sättas upp på skolor, vid busshållplatser och andra platser där ungdomar rör sig dagligen. Det kan vara en idé att sätta upp en aktivitetsbox både på vintern och på sommaren. På vintern då många tycker att det inte händer så mycket kan det vara klokt att sätta upp och fråga vad de önskar att det skulle finnas för aktiviteter i Skellefteå just under vintertid.
- Utomhusbio sommartid

Boende

Respondenterna är eniga, Skellefteå lider av bostadsbrist. Vad gäller skillnaden mellan ungdomarna i Skellefteå tätort och ungdomarna i ytterområdena så tycks stadsungdomarna vara något mer missnöjda med bostadsmöjligheterna och ungdomarna utanför tätorten har i högre grad svarat att de inte vet.

74 % av alla ungdomar i studien tycker det är svårt att skaffa egen bostad i Skellefteå. Endast 3 % tycker det är enkelt medan 24 % har svarat att de inte vet. Dessa personer är till stor del de yngsta deltagarna i undersökningen som sannolikt ännu inte försökt hitta eget boende.

De 20-åriga ungdomarna är de som i högst utsträckning tycker att det råder en bostadsbrist, här har hela 88 % av ungdomar både i ytterområden och i tätorten svarat nej på påståendet. Fördelningen mellan kvinnor och män skiljer sig inte mycket åt förutom att kvinnor tycks vara lite mer missnöjda med möjligheten till egen bostad medan männen i större utsträckning svarat att de inte vet.

Undersökningen visar att 35 % av Skellefteås ungdomar vill bo kvar i Skellefteå efter avslutade gymnasiestudier.

Undomsfullmäktige (2022)

I samband med dialogen för Skellefteå 2030 genomfördes även en dialog med ungdomsfullmäktige år 2022 där eleverna fick frågan "Hur tycker du att Skellefteå kommun ska växa mot 2030?" 534 förslag och idéer kom in. I denna sammanställning har synpunkter om landsbygderna lyfts fram.

Service

Angående service lämnades dessa synpunkter in:

- Tjejjym och gym under 15 år de ska vara gratis samt finnas landsbygderna.
- Badhus och äventyrsbad efterfrågas i fler byar, även badplatser utomhus.
- Fler högstadier i byar.
- Mer serviceutbud i byar (mataffär).
- Fokusera mer landsbygdernas skolor i stället för att bara bygga nya i staden.
- Möjlighet att beställa hem mat/matvaror till sitt hus.

Kommunikationer

Angående kollektivtrafik inkom dessa synpunkter:

- Billigare eller gratis bussresor för unga/ studerande till skolan och fritidsaktiviteter samt på helger.
- Fler busshållplatser, busskurer, skyltar och övergångsställen.
- Fler bussturer, avgångar och rutter.
- Fler turer mellan byar och in till stan.

Boende

För tema boende inkom dessa synpunkter:

- Riv förfallna hus. Dom förstör hur samhällen ser ut.

- Fler och billigare bostäder i stan för att underlätta för studenter och inackordering.
- Fler studentboenden runt om i hela kommunen.

Aktiviteter

Angående aktiviteter inkom dessa synpunkter:

- Kulturutbud på fler platser än endast i staden.
- Fler stigar i skogen så att man kan gå och cykla på nya ställen och att fler personer kan uppleva naturen. Naturspår för längdskidor.
- Mysiga sommarställen där man kan hänga med kompisar.
- Renovering och upprustning av befintliga idrottshallar eller nya i orter på landsbygderna.
- Fler ridhus.
- Fler fritidsaktiviteter på vintern.

Övrigt

I övrigt inkom en synpunkt om ökad lokalproducerad mat.

Sammanfattande analys

I detta kapitel sammanfattar vi alla de synpunkter som lyfts i arbetet med landsbygdsplanen (de med orange markering). Här ges en kort bedömning av de synpunkter som inkommit under dialogerna. Detta för att visa hur kommunen förhåller sig till invånarnas idéer och hur de får ta plats i det fortsatta arbetet.

Det är viktigt att komma ihåg att allt inte kan lösas i en fysisk plan, många av de åtgärder som Skellefteborna önskar ligger utanför planens område. Dessa frågor är dock viktiga för Skellefteborna och vårt arbete i landsbygdsplanen har varit att studera om några av dem kan genomföras inom ett planforum. Frågorna har analyserats av arbetsgrupp och styrgrupp samt diskuterats med den politiska styrgruppen. Om det är en synpunkt som ska beaktas i någon form eller som kanske genomförs markeras det i det här kapitlet med en turkos markering.

Tydligare inriktning av landsbygderna

Skellefteborna tycker att vi ska framhäva de goda livsmiljöer som finns i hela kommunen. Kommunen kan lyfta fram skillnaderna mellan staden och de mindre orterna, visa samspelet mellan dem samt hur de är beroende av varandra. Skellefteborna pratade om vikten av att lyfta fram olika orters karaktärer såsom pendlingsorter, orter med många arbetstillfällen inom specifik bransch osv. Detta för att visa på bredden, helheten och hur orterna samspelar och kan stärka varandra. Kan landsbygdsplanen lyfta prioriteringar och skapa en tydlighet?

Kommentar:

Kommunen håller med om att detta är viktigt inför kommande planering i landsbygdsplanen. Vi kommer att titta på olika kärnor, transportsamband och noder samt göra en översiktlig kategorisering av landsbygderna.

Vi vill kategorisera kärnorna då det är viktigt för hela kommunens utveckling, inte minst landsbygderna, att det även fortsättningsvis finns ett nät av orter i olika storlek, med olika funktioner över kommunen. En av Skellefteås styrkor att vi har en tradition av detta.

Huvudsyftet med kategorisering av transportsambanden är att möjliggöra boende och verksamheter runt om i kommunen. Genom att peka ut ett fåtal stråk som mest centrala, samt förtydliga vilket huvuduppdrag övriga vägar har, och vilka funktioner som värderas när det ska prioriteras mellan dessa, så skapas en större tydlighet i dialog mellan stat, region, kommun, privata och idéburna aktörer. Vi tror att det stärker önskad utveckling av tätortsstrukturen, samt flödet av resor och transporter.

Noderna pekas ut för att visa på, och bibehålla deras värden som knypunkter i rese- och transportsystemet Utanför dessa huvudstråk och noder finns många värden kopplade till bland annat natur, kultur, historia, socialt kapital och ekonomi och har potential att spela stor roll för utveckling av platser och områden runt om i kommunen. Genom att lyfta fram dessa så hoppas kommunen kunna bidra till samverkan för att vidareförädla och profilera platser.

Boende och byggande

I flera dialoger lyftes bostäder på landsbygden som en viktig fråga. Det finns begränsningar i bostadsutbudet både i och utanför Skellefteå stad. Invånarna tycker att det kan byggas mer vid kust, älv och natur. Trots att det finns en förståelse för att vissa platser växer mer och andra växer mindre, så vill man ändå se en tydlig landsbygdsutveckling. Invånarna ser bristen på bostäder som hämmande för lokal tillväxt på landsbygden. Man upplever att få bostäder byggs, att det är svårt att få bygglov och att markägare sällan är villiga att avyttra tomma hus. Billiga lägenheter till yngre och äldre efterfrågas. Ungdomarna har lyft att förfallna hus borde rivas. De

efterfrågar även studenboenden runt om i hela kommunen

Kan landsbygdsplanen underlätta för att fler ska kunna bygga och bosätta sig på landsbygden och kan kommunen möjliggöra för invånare bosätta sig i hela kommunen? (2030, prata landsbygd)

Kommentar:

Skellefteå kommun vill göra det vi kan för att skapa förutsättningar på landsbygden. Detta kommer att göras genom att visa på principer för byggande på landsbygden. Genom att försöka bibehålla ett nät av större orter kan vi sprida service och arbetsplatser i hela kommunen. LIS och Kustplanen är redan en del i detta pussel, men landsbygdsplanen ska visa möjligheter för byggande i kommunen, på en annan nivå. Den ska visa kommunens vilja med utveckling och kan förhoppningsvis också bidra till ett ökat byggande i hela kommunen.

Översiktsplanen bygger inte hus, syftet är att möjliggöra för enskilda aktörer att bygga där man önskar. På de flesta landsbygder i Skellefteå idag är huspriserna för låga för att bankerna ska låna ut pengar för nybyggnation. Landsbygdsplanen syftar bland annat till att, på sikt, öka attraktionskraften och

därigenom bidra till att öka huspriserna. Även det kommunala bostadsbolaget Skebo måste enligt lag bygga där marknaden tillåter. Verksamheten ska bedrivas enligt marknadsmässiga principer.

Landsbygderna har egentligen ingen brist på hus men många står tomma och förfaller, då de inte avyttras. Under dialogerna har det pratats lite om skattelättnader eller andra ekonomiska incitament för de som bor på landsbygden. Några menar att de inte har samma rättigheter som invånarna som bor i tätorter, kanske främst staden. Att de är åsidosatta och prioriteras lägre. Kan kommunen åstadkomma skattelättnader för dessa?

Kommentar:

Skattelättnader är ingenting som kommunen kan styra med hjälp av en fysisk plan. Det är ändå viktigt att förklara att kommunen, idag har vissa lättnader som berör byggande för de Skelleftebor som är bosatta utanför tätbebyggda områden.

Om en detaljplan krävs, är kostnaderna baserade på marknadsmässiga priser, vilket att plankostnaderna minskar utanför Skelleftedalen.

Vad gäller bygglovskostnader så tillkommer det alltid en avgift vid ansökan om nybyggnation av hus samt för en eventuell lokaliseringsprövning (förhandsbesked). Kostnaderna för nybyggnation är alltid desamma oavsett var i kommunen man vill bygga. Utanför sammanhållen bebyggelse finns dock vissa lättnader. Där finns inga begränsningar i byggrätt och om komplementbyggnader inte är större än huvudbyggnad i längd, bredd och höjd så krävs inte bygglov, det vill säga det är kostnadsfritt.

Kan landsbygdsplanen peka ut områden där kommunen ska skapa planberedskap på landsbygden? (2030)

Kommentar:

Kommunen gör en bedömning att behovet av planberedskap på landsbygderna är begränsat. En brist på planberedskap i glest befolkade områden är inget hinder för byggande, med hänvisning till föregående svar. Idag har kommunen viss planberedskap i tätorterna, med avstyckade tomter för försäljning både för industri och bostadsändamål.

Kommunen anser dock att det är bättre att planera löpande på landsbygderna, eftersom efterfrågan är fläckvis och specifik. Vår bedömning är att en ökad planberedskap inte ökar byggandet utan snarare begränsar valfriheten hos den enskilde.

Där en planmässig bedömning måste till utgår kommunen från den prioriteringsordning som är politiskt antagen i Bygg- och miljönämnden.

Kommunikationer

Kollektivtrafiken är en fråga som är viktig för många av Skellefteå kommuns invånare, inte minst på landsbygderna. Man vill bland annat se tätare avgångar, fler turer på kvällar och helger, fler turer mellan landsbygderna och stan och mellan tätorter i ytterområdena. Det här är synpunkter som vi ser har funnits under flera år. En fysisk åtgärd som efterfrågas i flera av dialogerna är också möjliggörandet av pendlingsparkering.

Under dialogerna har kommuninvånarna också pratat en del om infrastrukturen, samt möjligheterna att resa till och från kommunen. Många pratar om Norrbotniabanan som den enskilt största faktorn för tillväxt. Ett snabbt och väl utbyggt mobil- och fibernät anses högst nödvändigt för att landsbygden ska bli attraktiv på bostadsmarknaden, för turismnäring och för att höja livsmiljön.

Kan landsbygdsplanen på något sätt bidra till ovanstående önskemål?

Kommentar:

Skellefteå kommun har idag en tågstation för persontrafik vilken är lokaliserad i Jörn. Kommunen kommer att peka ut viktiga korridorer för Norrbotniabanan, samt vägar av riksintresse i landsbygdsplanen. För sträckan mellan Däva och Skellefteå pågår projektering och planering och idag inväntar vi mer detaljerade

sträckningar mellan Skellefteå och Luleå från trafikverket.

Kommunen måste göra avvägningar. Skellefteå kommun har en stor yta geografisk med kommuninvånare mer och mindre koncentrerat över denna. Landsbygdsplanen och trafikprogrammet komplettera varandra. I och med detta kommer vissa stråk att prioriteras för infrastruktur och kollektivtrafik. Kommunen avser att vara tydlig med prioriteringsordningen av transportsamband och noder. Detta tror vi är positivt då det ger den enskilde möjligheten att bättre förutse sina kommunikationsmöjligheter. Om fler människor väljer att bosätta sig i de utpekade stråken och noderna skapas ett bättre underlag för en tillfredsställande kollektivtrafik.

Skellefteå kommun erbjuder många vackra platser att leva och bo på. Valfriheten att själv kunna välja var man vill leva och bo är viktig och det ser kommunen positivt på. I landsbygdsplanen vill kommunen tydliggöra de troliga förutsättningarna för den enskilde, vad gäller både utbud av kommunikationer och grundläggande service.

Vi avser också att, parallellt med trafikstrategin, utreda frågan om pendlingsparkering för att underlätta det kollektiva resandet i kommunen. Pendlingsparkeringarna kommer inte att pekas ut i landsbygdsplanen, men riktlinjer och förhållningssätt ska undersökas, för att kunna möta behovet där det uppstår i framtiden. Vi står inför demografiska förändringar vilket kan skapa flyttströmmar på landsbygderna. Eftersom vi idag inte vet var våra invånare väljer att bosätta sig bör en flexibilitet eftersträvas.

Att peka ut hela kommunen som ett sammanhållet informationsstråk visar på ambitionen att säkerställa snabb internetuppkoppling överallt genom olika tekniker. Det överbryggar avstånd och ger också större möjligheter till utvecklad service på distans. Kommunen utgår från den nationella bredbandsstrategin där målen är att år 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet och år 2025 bör 98 procent ha tillgång till snabbt bredband i hemmet och på arbetet. Kommunen är nära att uppnå målen och det är ett prioriterat arbete.

Landsbygder för alla

Skellefteborna efterfrågar kultur i hela kommunen. Kopplat till jordbruket så har även det öppna odlingslandskapet tagits upp som något som riskerar att växa igen om inte de vilande åkermarkerna åter tas i bruk. Några pratade om att kommunen borde förbereda för att befolkningsstrukturen kommer att fortsätta förändras under kommande år.

Kan landsbygdsplanen säkra att det öppna landskapet finns kvar? Kan landsbygdsplanen bidra till kultur på fler platser i kommunen? Hur kan landsbygden påverkas av förändringar i befolkningsstrukturen. Hur möter kommunen denna utmaning?

Kommentar: Staten och kommunen har ett stort intresse av att bibehålla det öppna landskapet. Jordbruksmarken behöver tas

hänsyn till i planeringen och miljöbalken slår fast att Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Landsbygdsplanen kan bidra till att uppmärksamma att det finns ett varierat utbud av kultur och kulturmiljöer i hela kommunen, denna är framförallt driven av ideell sektor. Utförande ligger utanför planen.

Skellefteå kommuns bedömning är att trenden att människor flyttar till vissa tätorter kommer fortgå de kommande åren. Vissa platser på landsbygden som är attraktiva kommer att växa mer befolkningsmässigt medan andra inte växer lika mycket. Kommunen kan till viss del bidra till platsers attraktivitet men det är många faktorer som bidrar till hur den framtida utvecklingen ser ut. Därför krävs en flexibel planering som kan möta olika typer av scenarier, och inte minst stötta där utvecklingskraft uppkommer.

Kommunen kommer att utforma landsbygdsplanen med en flexibilitet i grunden för att kunna möta en föränderlig framtid.

Service

Under dialogen ville några att kommunen skulle vara tydligare i vilka prioriteringar som görs, grundläggande servicefunktioner som skolor, barnomsorg, äldreomsorg kan vara exempel på detta. En dimension i detta kan också vara att visa på ansvarsfördelning, vad som är kommunens ansvar och inte. (Prata landsbygd, 2030).

Landsbygdsborna vill att de befintliga skolorna ute i kommunen ska bevaras. Man menar att en väl utbyggd barnomsorg är viktig för inflyttningen. Här lyfts bra geografisk spridning och närhet till på förskolorna som viktiga faktorer.

Ungdomarna efterfrågar mataffärer i byarna. Tjejjym och badhus/äventyrsbad är också populära önskemål vid utveckling av byarna.

Invånarna vill att den service som finns idag bibehålls, viktigt med arbetstillfällen på landsbygden.

Kan landsbygdsplanen på något sätt skapa förutsättningar för att landsbygderna ska kunna behålla den befintliga servicen? Hur ser kommunen på grundläggande servicefunktioner som skolor, barnomsorg, äldreomsorg?

Kommentar:

Landsbygdsplanen lyfter fram vikten av att det finns orter med varierat serviceutbud runt om i kommunen. Kommunen har gjort förtydliganden om vilka som prioriteras, vad gäller kommunal service som inte levereras till alla invånare direkt i hemmet. Samtidigt har Skellefteå kommun inte möjlighet att garantera exakt vilken typ av service som ska finnas var. Anledningen till det är främst en följd av de faktorer som kommunen inte själv kan styra över, till exempel det egna ansvaret att stötta lokal handel.

Det kan vara befolkningsstorlek, nationella kvalitetskrav och kompetensförsörjning. För mer utförligt resonemang se förslag till landsbygdsplan.

Kommunen kommer att göra avvägningar i planen vad gäller de grundläggande servicefunktionerna. Vissa funktioner såsom grundläggande service kopplat till hemmet, typ hemtjänst och personlig assistans ska vara tillgänglig i hela kommunen. Andra funktioner koncentreras i tätorter.

Samverkan

Landsbygdsplanen bör klargöra för ansvarsfördelning. Vad gör kommunen? Vad kan kommunen göra? På kort och lång sikt. Vad ligger utom kommunens ansvarsområde? (2030)

Kommentar:

I landsbygdsplanen diskuteras möjligheten att ta fram ett kapitel för genomförande, alternativt någon form av handlingsprogram som kopplas till planen. Där hoppas vi kunna precisera vad som kommunen avser investera i på landsbygderna på kort och lång sikt. Där kan också viktiga utredningar för fortsatt arbete lyftas fram. Någonstans i planen kommer det också att preciseras vilka frågor kommunen äger och inte. Det är viktigt för att skapa en förståelse kring vårt gemensamma ansvar. Vad kan kommunen styra och göra och vad bär civilsamhället och näringslivet ansvar över?

Skellefteå kommun har en ambition att utveckla samverkan ytterligare mellan idéburen, privat och offentlig sektor på landsbygderna, samt inte minst i gränsområden mellan kommuner öka samverkan med grannkommunen för att erbjuda service och kommunikationer.

Landsbygdsplanen ska också gå igenom en demokratisk planprocess innan den antas i kommunfullmäktige. Där kommer myndigheter, föreningar, näringsliv och civilsamhälle få möjlighet att tycka till om planen.

Sysselsättning

Kan landsbygdsplanen underlätta för ett ökat företagande på landsbygden, samt undanröja hinder för företagsinvesteringar? (2030)

Kommentar: Landsbygdsplanen ska visa på vilka möjligheter som finns för företagande i kommunen. Denna fråga är komplex och svår att styra över i en fysisk plan.

Landsbygdsplanen bidrar genom att förtydliga att företagande är önskvärt, lyfta fram branscher med stor utvecklingspotential, samt visa att Skellefteå kommun tror på utveckling inom dessa. Detta kan i sin tur påverka inställningarna hos finansörer.

I tillägg förtydligas prioriterade stråk för resor och transporter, bland annat i syfte att stärka kommunen i dialogen med nfrastruktur-finansörer som staten och Region Västerbotten. En ökad tydlighet och investeringar bör även underlätta för

företagande.

Nationella regelverk styr var och hur större verksamheter är lämpliga. Idag finns inga större hinder för företagande på landsbygden, marknaden styr. Kommunen är positiva till ett ökat företagande på landsbygderna, men lokalisering av dessa behöver göras med hänsyn till eventuella riksintressen och andra typer av platspecifika värden. Att starta upp en verksamhet som exempelvis bullrar kan också ställa högre krav. Gällande lagstiftning ska följas och marken ska användas till vad den är bäst lämpad för.

Besökande och rekreation

Skellefteborna tror på turismen som framtidsbransch, och anser att den kan värdesätta högre, då den bidrar till att service bibehålls samt att det är ett positivt för instegsjobb för unga. Landsbygdsplanen bör peka ut särskilt viktiga rekreationsområden. Vad gäller ungdomarna så är männen i ytterområdena mer nöjda med aktivitetsutbudet än kvinnorna. Generellt sett är ungdomar från ytterområdena mer tillfredsställda med aktivitetsutbudet än stadsungdomarna. Några förslag på aktiviteter i ytterområdena har vart fler grillplatser, fler idrottsanläggningar, utomhusbio osv.

Hur kan landsbygdsplanen värna om viktiga områden för

turism, landsbygdens framtidsbransch?

Kommentar:

Turismnäringen är givetvis en viktig framtidsbransch, det håller kommunen med om och vill gärna vara med och skapa goda förutsättningar för utvecklingen av den. Den fysiska planens roll är att reglera de värden som marknadsförs och nyttjas för besökande och rekreation. Det är viktigt att visa kommunens intentioner med mark och vatten, för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling, där marken nyttjas till det den är bäst lämpad. I landsbygdsplanen kommer kommunen, på en övergripande nivå, lyfta fram viktiga områden som turismnäringen många gånger baserar sina verksamheter på. Det kan vara områden för fritid och rekreation, kulturmiljöer, riksintressen, värdefull natur osv. Kommunen kommer också att studera landskapskaraktärer, ytterligare en dimension som visar kommunens identitet. I planen förtydligar kommunen även att vi har som ambition att stötta utveckling av turismnäring på landsbygderna.

SKELLEFTEÅ KOMMUNS LANDSBYGDER
Fördjupad översiktsplan

www.skelleftea.se/oversiktsplaner

SKELLEFTEÅ KOMMUNS LANDSBYGDER
Fördjupad översiktsplan

www.skelleftea.se/oversiktsplaner